

Nr. 300

XXV rok
istnienia

Cena numeru
80 mk.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Miesięcznie „ 1700
przez poczt.
Miesięcznie „ 2000
za Łodzią egz. 66

Konto Pocztow. Kasy
Oszczęd. 60594
Należytość pocztowa
opłaconą ryczałtem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI
Al. Kosciuszki 41
TELEFON 28.

Łódź.

ROZWIŃ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Sroda, dnia 1 listopada 1922 roku.

Co zdziałał rząd o „wzmocnionym autorytecie“.

Dolar 14,000 mk. Funł szterlingów 62,800 mk, Funł chleba 200 mk,

8 Kto chce silnego, niezależnego, narodowego rządu;
Kto nie chce wyzysku, drożyzny i anarchji;
Kto chce żeby w Polsce rządili Polacy;
Niech glosuje na listę **Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej** **8**

Numer dzisiejszy składa się z 10 stron.

TRYUMF FASZYSTOW

WODZ FASZYSTOW U KROLA ZWYCIESTWO. MUSSOLINI A D'ANUNZIO.

WIEN 31 (PAT) Z Rzymu donoszą pod datą 30 b. m.: Król przyjął wczoraj jeszcze de Vechiego, przedstawiciela faszystów w parlamencie, a zarazem naczelnego dowódcę armji faszystów. De Vechi przedstawił królowi cele faszystów, którzy dążą do utrzymania prawa i monarchji. Faszyci pragną rozbudzić ospałe życie Włoch i dopomóc do nowych tryumfów duchowi włoskiemu.

Wymawiając te słowa, de Vechi miał łzy w oczach. Król był również bardzo wzruszony. Uściskał on de Vechiego i ucałował go, oświadczając, że rozumie zupełnie uczucie narodu. W dalszym ciągu rozmowy król skarżył się że dawny rząd poza jego plecami wydał dekret o stanie oblężenia.

WIEN 31 (PAT) Z Medjolanu donoszą: Mussolini wysłał następujące pismo do D'Annunzia: „Ostatnie wiadomości potwierdzają nasz tryumf. Włochy otrzymają nareszcie rząd. Będziemy umiarkowani i nie będziemy nadużywać naszego zwycięstwa. Jestem przekonany, że zależy Panu na tem, aby osobiście powitać naszą młodzież, która jest przejęta radością z powodu zwycięstwa.“ W odpowiedzi swej D'Annunzio donosi że w istocie, powinni wszyscy uczciwi i szczerzy skoncentrować się, aby dopomóc do ziszczenia wielkich ideałów ojczyzny włoskiej. D'Annunzio oświadcza nakoniec, że jest rzeczą dobrze wiadomą Mussoliniemu, że pracować pragnął zawsze tylko w duchu narodowym i jest zwolennikiem króla.

Gabinet Mussolini'ego.

RZYM 31 (PAT) Stefani. Skład nowego gabinetu jest następujący:

Prezydium oraz sprawy zagraniczne i wewnętrzne — Mussolini, wojna — gen Diaz, marynarka — Thaon di Revel, skarb — Inaudi, nacjonalista, przemysł — Rossi, nacjonalista, finanse — de Stefani, faszysta, koleje — Federsoni, nacjonalista, minister dla obszarów oswobodzonych — Gieratti, faszysta, oświata — Gatitil, demokrat, rolnictwo — de Capitani, faszysta, roboty publiczne — Carnsza nacjonalista, poczta i tele-

graf — Colonna di Cesaro, nacjonalista, praca i opieka społeczna — Cavazzoni, partja ludowa, sądownictwo — Oviglio.

Stanowiska podsekretarzy stanu zostały obsadzone w sposób następujący:

Podsekretarz stanu prezydium rady ministrów — Ancerbo, faszysta, ministra spr. wewnetrz. — Finzi, faszysta, zagranicz. — Ascalini Vassalo, demokrat, wojskow. — Dobono, faszysta, marynarki — Giaro, faszysta, dla spraw emerytów — de Vechi.

Wkroczenie do Rzymu.

RZYM 31 (PAT) Wkroczenie oddziału faszystów do Rzymu odbyło się w sposób tryumfalny. Faszyci wkroczyli do Rzymu, podobnie jak w Neapolu, z kawalerją i oddziałami kobiet na czele. Dotychczas wkroczyło do Rzymu 32,000 uzbrojonych faszystów. Większość przywódców socjalistycznych w obrotach przed wkroczeniem — w tym Wac-

dług obiegających pogłosek, wyjechali oni do Austrii.

RZYM 31 (PAT) Faszyci i nacjonalisci przecisnęli ulicami miasta, dom związku socjalistycznego obsadzony przez faszystów, którzy wywiesili na nim chorągiew trójkolorową. Portrety Marksa i Lenina, zostały spa-

Filar P. P. S. glosuje.

Wiece Jedności Narodowej

odbęda się:

We czwartek, dnia 2 listopada o godzinie 7-ej wieczorem:

- 1) Helenów, przemawiać będą: p. p. Ładzina, Harasz, Grzegorzak, Rokosowski, Kolański.
- 2) Drewnowska Nr. 72, przemawiać będą: p. p. Lipski, Goliński, Pajkowski, Szuberski.
- 3) Widzew, obok kościoła, przemawiać będą: p. p. dr. Rąb, Węgierska, Zajaczek, Pułto.
- 4) Miłsza, róg Gdańskiej, przemawiać będą: p. p. Rokosowski, inż. Folkierski, Lewandowski, Bereszko, Jachowiakówna.
- 5) Krótka Nr. 4, przemawiać będą: p. p. Grzegorzak, Adamski, Szajner, Czernik. (o

O NOWE WŁOCHY

NAJBLIŻSZE ZADANIA RZĄDU. UZNAWIE DLA MONARCHJI. NOWY GABINET JUŻ URZĘDUJE. DEMOBILIZACJA ARMIJ FASZYSTÓW

RZYM 31-10 (A. W.) Najbliższy program gabinetu Mussoliniego ma na celu uproszczenie administracji, kontrolę pracy przy zakazie strajków, konieczność płacenia podatków, normalne funkcjonowanie organów administracyjnych i walkę ze spekulacją dewizami.

BERLIN 31-10 (A. W.) Rzymski korespondent „Berliner Tageblatt” donosi, że generał sekretarz faszystów i osobisty przyjaciel Mussoniego Bianchi oświadczył, że faszysty nie utworzą rządu partyjnego, lecz chcą sprawować rządu dla dobra całego narodu. Wszystkie prawa wolnościowe, o ile nie naruszają interesów narodowych, będą nadal utrzymane. Kto jednak jest zwolennikiem zasad antynarodowych, będzie traktowany jako cudzoziemiec, występujący przeciwko władzom.

Głównym i najtrudniejszym zadaniem nowego rządu, jest sanacja finansów i przywrócenie równowagi budżetowej. Da się to osiągnąć przy pomocy daleko idącego obniżenia wydatków państwowych. W polityce zagranicznej faszysty domagają się będą wyzyskania planów wojennych, staną jednak czynnie na straży godności narodu włoskiego.

RZYM 31-10 (A. W.) Stanowisko króla wobec faszystów spotkało się z powszechnym uznaniem mieszkańców stolicy.

Liczne tłumy przeciągały przed Kwirynalem, wznosząc okrzyki na cześć króla.

RZYM 31-10 (A. W.) Dziś o godz. 10 rano nowomianowani ministrowie byli na audjencji u króla, poczem rozpoczęli natychmiast urzędowanie.

Powracającego do swego hotelu Mussoliniego witała owacyjnie zgromadzona publiczność. Mussolini wygłosił ze swego balkonu mowę, w której wzywa do zachowania zupełnego spokoju.

Ekscesy w dzielnicy robotniczej Rzymu, między faszystami a robotnikami, zostały zlikwidowane przez nowy rząd, przez zamknięcie policyjne tej dzielnicy.

RZYM 31 (PAT) Stefani. Nowy gabinet złożył przysięgę przed królem. Prezydent Mussolini wysłał do wszystkich prefektów okólnik, w którym zawiadomił, że powołany zaufaniem kraju obejmuje kierownictwo rządu. Będzie on wymagał od wszystkich urzędników bez wyjątku sumiennego wykonywania obowiązków, nacechowanego zrozumieniem swoich zadań i poświęceniem się służbie najwyższym interesom ojczyzny. Okólnik kończy się słowami: „Przykład takiej obowiązkowości dam ja sam.”

RZYM 31 (PAT) Proklamacja faszystów zarządza demobilizację wojsk faszystów

Proces Fedaka.

ÓSMY DZIEŃ ROZPRAW.

LWÓW 31-10 (A. W.) Na dzisiejszym posiedzeniu procesu Fedaka, przesłuchano ostatnich oskarżonych, Bieleckiego, i Zyblikiewicza. Obaj wypierali się winy.

Następnie rozpoczęto przesłuchiwanie świadków. Pierwszy zeznawał gen. Rozwadowski. Oświadczył on, że gdy krytycznego wieczoru, wychodził z ratusza po obiedzie, usłyszał nagle strzał. Dobiął do auta, w którym siedział Naczelnik Państwa i dowiedział się, że kula przeleciała ponad ramieniem Naczelnika Państwa. Potem przed teatrem świadek obejrzał auto Naczelnika Państwa i stwierdził, że pierwszy strzał dany był prawdopodobnie z podparcia. Drugi strzał trafił w auto bliżej osoby Naczelnika Państwa, dopiero trzeci strzał padł więcej w lewo.

Gen. Rozwadowski przypuszcza, że strzały nie mogły być skierowane do wojewo-

dy Grabowskiego, gdyż strzelano wtedy, gdy wojewody jeszcze w aucie nie było, a dopiero do niego wsiadał. Następny świadek stwierdza, że browning Fedaka po czwartym strzale zaciął się, wskutek czego nie można było oddać dalszych strzałów.

Po gen. Rozwadowskim przemawiał obrońca dr. Olesiński.

Wygłosił on dłuższą mowę polityczną o traktatach i sprawach międzynarodowych, z uwzględnieniem Małopolski Wschodniej. Prokurator, dr. Birtler, wykazał bezpodstawność twierdzeń obrony. Zdaniem prokuratora całe przemówienie obrońców wzbudza podejrzenie, że są manifestacją polityczną.

Przesłuchano jeszcze kilka osób, które były bezpośrednimi świadkami zamachu, poczem rozprawy odroczone.

TELEFONEM Z WARSZAWY

(*) Wczoraj w ministerstwie przemysłu
(wp) Wczoraj w ministerstwie przemysłu

słu i handlu odbyła się przedwstępna konferencja międzyministerjalna, w celu rozpatrzenia projektu umowy handlowej polsko — węgierskiej.

Rokowania przedstawicieli obu państw

w sprawie zawarcia umowy rozpoczną się w końcu bieżącego tygodnia. Wobec istnienia na Węgrzech licznych zakazów przywozu, przewidywane jest ustalenie w umowie polsko — węgierskiej ścisłych kontyngentów na pewien określony czas, na interesujące nasz eksport towary.

Z OSTATNIEJ OKWILI

OFICJALNE PRZYJĘCIE

BERLIN 31 (PAT) Kanclerz Rzeszy Wirth przyjął dziś oficjalnie członków komisji odszkodowań, w porozumieniu z którymi miał być ustalony program rokowań reparacyjnych. Poczem nastąpią wspólne rokowania członków komisji odszkodowań oraz przedstawicieli zainteresowanych ministerstw, które biorą udział w rokowaniach w sprawie odszkodowań. Przewodnictwo spoczywać będzie w ręku kanclerza Rzeszy. Rokowania wstępne w łonie rządu Rzeszy nad programem obrad z komisją odszkodowań zostały już ukończone. (7)

ZAKŁAD KRAWECKI

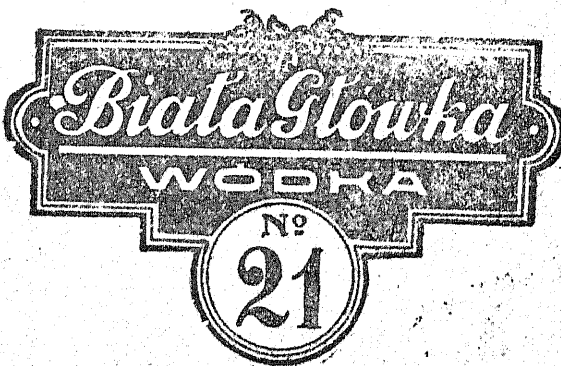
Leonarda Hetmana

w Łodzi, ul. Wajczińska 63 : parter :

Wykonuje wszelkie roboty w zakresie fachu wchodzące, z własnych jak również i powierzonych materiałów.

Wykończenie pierwszorzędne i SPECJALISTA na roboty futrzane.

(4230B)

Szustowa

Żądajcie wszę dziei 41791

Dziś premjera!
Dla młodzieży dozwolonej!

CASINO

Dziś premjera!
Dla młodzieży dozwolonej!

Huragany śmiechu!

Perły humoru! (4522d1)

Bajeczny
Bieźrównany
Nadzwyczajny

MAX LINDER

Wszystkich niemożliwych możliwości filmowych
w swej najnowszej kreacji — farsie w 6 aktach p. t.

„7 lat nieszczęść”

Rozcz dzieje się! W restauracji przed zbitym lustrem, w tramwajach, w autach, w pociągach, na stacjach, przy gramofonie, w me-
nażerji, na słońcu, pośród lwów, w więzieniu, u szeryfa przed ślubem etc. etc.

Początek przedstawień w dniu powszednie o 4.30, w soboty, niedziele i święta 3-oj. Orkiestra filharmonijna w pełnym zespole pod batutą p. L. Kantora wykona revue najn. oper., walców, shimmy, fox-trotów, tang, one i two-stepów.

W przededniu zwycięstwa.

Walne zwycięstwo obozu narodowego na Górnym Śląsku przy wyborach do Sejmu Śląskiego, tudzież uchwalenie wniosku p. Gł. Gł. bińskiego w sprawie samorządu wojewódzkiego dla całej Polski a nie wyłącznie dla Małopolski, jak chciała lewica, — wywołały — jak wiadomo w prasie belwedersko lewicowej istniała wściekłość i i bezsilnego gniewu.

Zwycięstwo to jest równocześnie wymowną prognozą z racji zbliżających się wyborów do Sejmu i Senatu.

Lewica i Belweder przeczuwają dobrze, że wybory w dniu 5 i 12 listopada wypadną dla bloku narodowego, skonsolidowanego w Chrześcijańskim Związku Jedności Narodowej, bardzo korzystnie, indera, stąd kalumniatorska, nieprzebrająca w środkach, walka w postaci najpotworniejszych oszczerstw i obelg, rzucających na blok narodowy. A cel oszczerczej naganek lewicy jest jasny: zdyskredytować w opinii publicznej bojowych kandydatów listy wyborczej bloku narodowego. Metody te atoli dają wręcz odmienny skutek od pożądanego! Społeczeństwo ze wstrętem i pogardą odwraca się od przewrotnych apostołów demagogii czerwonej, zaprzędanych duszą i ciałem żydom Niemcom.

Obrzymia większość Narodu powiedziała sobie: Dość czerwonego nieuctwa, rozbrajające go dyktando Dość lewicowych rządów, wysługujących się mniejszościom narodowym wbrew najżywniejszym interesom Polski! Dość wreszcie anarchii społecznej, burzącej fundamenty państwowej budowl!

Polska, jak długa i szeroka, wyciąga strudzone bezrządem ramiona po władzę narodu, władzę opartą na rdzeniu swojskich elementach, pozbawioną nienawiści klasowej, stanowej, władzę tchnącą ładem i porządkiem, władzę, symbolizującą najwyższą etykę chrześcijańską. Dlatego najwyższy to czas położyć kres obłąkańczej polityce rządów lewicowych, umożliwiającej jakąkolwiek sanację chorobliwych stosunków w państwie. Nastąpi to jednakże wówczas, jeżeli wszyscy obywatele, mężczyźni i kobiety, starsi i młodzi — spełnią bezwzględnie swój obowiązek w dniu 5 i 12 listopada b. r. głosując na listę kandydatów Bloku Narodowego.

Sejmową listę państwową Chrz. Związku Jedności Narodowej, opatrzoną numerem 8 — otwierają pp.: Wojciech Korfanty, Stanisław Grabski, Edward Dubanowicz.

Senacką listę rozpoczynają pp.: Marszałek Wojciech Trąpczyński, Konstanty Skirmunt, ks. Arcybiskup Teodorowicz.

Na czele okręgowej listy społecznej m. Warszawy do Sejmu znajduje się jen. Józef Haller.

Już tych kilka pierwszych nazwisk daje od razu miarę znaczenia w pracy narodowej na szczytach tego obozu politycznego, który idzie w wybory na listy № 8!

Wojciech Korfanty to żywe uosobienie twardej i nieugiętej walki z Niemcami, tym wrogiem tysiącletnim, tak bezwzględnie dążącym do zgnięcia nas Polaków, że od wyniku tej właśnie walki zależały losy narodu polskiego.

Wojciech Korfanty od dwudziestu z górą lat prowadzi pełną poświęcenia i zaparcia obronę interesów polskich na Górnym Śląsku. w

głośnych wystąpieniach w Reichstagu i Landtagu. Jeden z głównych trzech kierowników ruchu, który zrzucił jarzmo niemieckie z Wielkopolski jeszcze przed warunkami pokoju światowego. Żelazny i niezłomny wódz ciężkich bojów Górnego Śląska o połączenie z Polską — był Wojciech Korfanty niejako zwiastunem i chorążym tego przełomu dziejowego w stosunkach niemiecko-polskich, dzięki któremu zmartwych wstało Państwo Polskie.

Stanisław Grabski, przewodniczący sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych — wszystkie wielkie sprawy sam stale obracowywał, stojąc zawsze na straży interesów wielkomocarstwowej polityki Rzeczypospolitej Polskiej. Stanisław Grabski, świadomy ciężkiej na nim odpowiedzialności, nie wahał się rzucić gromkiego ostrzeżenia w kwietniu 1920 r. przed wyprawą kijowską.

Edward Dubanowicz, przewodniczący sejmowej Komisji Konstytucyjnej i sprawodawca ustawy konstytucyjnej od początku aż do jej przeprowadzenia, który od pierwszej chwili przeciwstawił zasady zachodnio europejskiego ustroju demokratyczno-parlamentarnego dążeniom jedynowładczym Belwederu. Obaj ci politycy a mianowicie St. Grabski i Edw. Dubanowicz położyli nieocenione zasługi w obu najważniejszych dziedzinach polityki zagranicznej i konstytucyjnej.

Wojciech Trąpczyński, jeden z długoletnich i najoczywistniejszych przodowników zaciętej walki z Niemcami. W ciągu ostatnich czterech lat niezrównany wręcz strażnik praw Sejmu, umiający dojrzeć i spełnić najwię-

kszy obowiązek, jak w pamiętnym dniu 11 czerwca 1920 r. kiedy wezwał przed przewodców sejmowych przedstawicieli sztabu i wydo był ukrywaną tajemnicę klęski i niebezpieczeństwa aby poruszyć kraj do obrony. Wojciech Trąpczyński to żywy symbol patrioty, obywatela, niezłomny obrońca prawa przed samowładzą.

Konstanty Skirmunt, b. minister spraw zagranicznych, który z niezwykłym taktem i roztropnością wniósł trwałą budowlę w dobrych stosunkach z Mocarstwami Zachodnimi, z Małą Ententą, z państwami Bałtyckimi — jest jednym z najznakomitszych u nas przedstawicieli twórczej pracy państwowej. (4)

Ks. Arcybiskup Teodorowicz dostojny kapłan — bojownik zawsze na wysuniętym posterunku. Nieugięty obrońca praw narodu polskiego w wiedeńskiej Izbie Panów, orędownik dążeń narodowych w Watykanie. Ks. Arcybiskup Teodorowicz jest świetlanym symbolem nierozdzielnych węzłów, które od wieków łączą Kościół z Polską.

Generał Józef Haller którego działalność od przedarcia się w boju na stronę Sprzymierzonych do chlubnego udziału w wielkopomnej obronie Warszawy przed nawałą czerwonych katów — jest jedną wielką kartą bohatera — żołnierza.

Lista № 8 jest zatem listą zwycięskiej myśli politycznej i twórczej pracy państwowej, na czele której stoją najlepsi Synowie Ojczyzny, gotowi zawsze za Naród i Święta Wiarę Katolicką poświęcić Swe życie. (6)

Prelekcja prof. Wincentego Lutosławskiego.

Onegdaj był zapowiedziany w Łodzi na sali w Helenowie wiec Narodowej Partii Pracy, na którym profesor Wincenty Lutosławski miał wyłożyć polską teorię kapitału i polskie ideały stosunku kapitału do pracy. Sala była wynajęta przez komitet N. P. P., lecz w chwili kiedy miano rozpocząć wiec bojówka N. P. R. wtargnęła na mównicę i niedopuszczyła do głosu żadnego z prelegentów. Wobec tego ci którzy chcieli słuchać profesora Lutosławskiego wyszli z sali i w innym lokalu wysłuchali prelekcji znakomitego mówcy.

Oto treść wykładu prof. Lutosławskiego: Socjalizm żydowski prowadzący w prostej linii do bolszewizmu i ruiny cywilizacji zachodniej polega na całym szeregu fałszów:

1. Fałszywą jest klasyfikacja ludzi na robotników i kapitalistów. Prawdziwa klasyfikacja według mienia mogłaby polegać na różnicy między ubogimi a bogatymi. Lecz nie każdy kapitalista jest bogatym. — nie każdy pracownik ubogim. Inne różnice między ludźmi są daleko ważniejsze niż różnica mienia. Można ludzi dzielić na uczciwych i złodziei, żywotnych i niezdarnych, zdolnych i tępych. To są prawdziwe klasy ludności oparte na psychicznych różnicach.

2. Jeśli odróżnimy robotników i kapitalistów, to hasło walki klas szkodzi jednym i drugim. Wzrost kapitału podnosi zarobki więc istotny stosunek między kapitałem a pracą

powinien polegać na współdziałaniu. Im więcej jest w jakim kraju kapitału, tem wyższe zarobki ten, kapitał musi dać robotnikom. (Ameryka) Kapitał potrzebuje pracy a praca potrzebuje kapitału. — Liczne przykłady dowodzą, że porozumienie między kapitałem a pracą jest możliwe, i dla obu stron korzystne. Obecnie na walkę pracy z kapitałem marnuje się ogromna ilość pracy, co zmniejsza ogólną produkcję i opóźnia dobrobyt powszechny. Przy harmonii społecznej i zaniechaniu bezroci możnaby zyski z przedsięwzięć podwoić, a zysk ten pozwoliłby na powiększenie i zarobków pracy.

3. Hasło upaństwowienia produkcji prowadzi do powszechnej niewoli i nędzy, gdyż żadne państwo nie ma dostatecznej ilości sumiennych urzędników, aby pracą całego ogółu kierować. Prywatne przedsiębiorstwa z łatwością usuwają urzędników niezdolnych lub nieuczciwych. Państwo nie może tak łatwo pozbyć się swych urzędników. Przy braku konkurencji powstaje monopol biurokracji państwowej najstraszniejszy właśnie w dziedzinie ekonomicznej.

W przeciwieństwie do socjalizmu żydowskiego stoi polski solidaryzm który ma być do życia narodowego wprowadzony przez Narodową Partię Pracy czyli organizację pracy narodowej.

Kronika zagraniczna

Z Angory.

(X) Nadeszły do nas wiadomości o pogorszeniu stosunków między Moskwą, a rządem angorskim.

W zgromadzeniu narodowym w Angorze potworzyły się obok grup rusofilskich także i grupy antyrosyjskie. Jedną z tych grup doma-

ga się nawet ustąpienia ministra spraw zagranicznych, Jussufa Kemala baszy.

Stanowisko zgromadzenia narodowego tłumaczy dwoma okolicznościami:

Po pierwsze tem, że zdaniem Turków, jest im już niepotrzebna pomoc Rosji, po drugie, że podobno furcja otrzymała od Francji przez Boutillon zapewnienie, że Francja udzieli jej pomocy nie tylko wojskowej, ale i finansowej. (6)

NA MARGINESIE.

Co zrobiła NPR. dla kraju?

(Z ich dziennika „Praca“)

NPR. — dawniej N. Z. R. od początku swego istnienia walczyła o niepodległość Polski. Już jeden z jej założycieli Tadeusz Kościuszko zasłużył się epokowo dla naszej partii, przez przyciągnięcie mas chłopskich do ruchu proletariackiego, zmierzającego do usunięcia przemocy magnatów nad warstwami pracującymi.

NPR. — wywołał powstanie 1831 roku, kiedy pod jej przewodem lud pracujący ocalał nie odzyskał niepodległości. Dopiero generał Dębniński sprzyjający luendekom zaprzędał masy robotnicze w ręce siepacza carskiego Dybica.

NPR. — walczył z wyzyskiem rosyjskiego kapitalizmu w 1863 roku i tylko dzięki Szałańskiej obojętności panów i szlachty, zatopiono je w potokach krwi naszych najlepszych członków, regularnie opłacających składki.

NPR. w czasach przedwojennych walczył zbrojnie z caratem, zabijając 69 gubernatorów i kilku ministrów i jednego stojkowego, 606 łusdeków oraz fabrykanta Silbersteina. NPR nie ulękł się nawet takiego krwiożerczego tyra. na, jakim był Kaznaków i przysłał mu pocztą wyroki śmierci, zmienionym nieco pismem.

NPR. — jedna jedyna partja, która potrafiła w epokowym roku 1918 zjednoczyć wszystkie zbrojne siły polskie pod dowództwem swego sympatyka a później honorowego członka p. Piłsudskiego, i od tego czasu imię jego cieszy się niemal równą popularnością, jak: Fichna, Waszkiewicz, Chądzyński, Kotkowski Wojewódzki i inni bohaterowie ruchu robotniczego.

NPR. — ocalała kraj od zagłady podczas najazdu bolszewickiego w 1920, gdyż wtedy to udało się jej zapisać na liście swoich członków X-tą armję sowiecką pod Radzyminem i wytworzyć w niej stosunki analogiczne, jak w 10^{tych} dzkich fabrykach, skutkiem których powstał w wojsku bolszewickim ogólny malkoment i nieunikniona klęska.

NPR. — obchodzić będzie w przyszłym roku pięcioletni jubileusz istnienia i ciągłej walki o prawa pracującego ludu.

(6)

Teddy

Skarb narodowy.

Komisja skarbu narodowego od miesiąca zajęta jest odborem 259 skrzyń zawierających

dary na skarb narodowy. Dotychczas komisja obliczyła 130 woreczków po 3,070 monet złotych 10 markowych, t. j. 3,900,000 marek złotych, a na wagę około 1540 kilogramów złota 900-ej próby.

Po zakończeniu obliczania komisja ogłosi szczegółowe sprawozdanie, ile zebrano na skarb narodowy i nazwiska ofiarodawców.

Jak wiadomo zbiórka złota i kosztowności rozpoczęła się w r. 1919. W poszczególnych miejscowościach kraju utworzyły się wówczas specjalne komitety obywatelskie skarbu narodowego. Dary zebrane przez te komitety łącznie z dokumentami przechowywano w skarbcu P. K. K. P. Sporo złota zebrał również główny Komitet popierania skarbu narodowego powstały w czerwcu 1919 r. oraz PKK z zakupów.

Na zasadzie uchwały sejmowej skarb narodowy jest nietykalny i ma służyć na zabezpieczenie przyszłej waluty polskiej. (6)

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Mord polityczny pod Zaleszczykami.

(k) „Przegląd Wieczorny“ donosi z Zaleszczyk: Antoni Berezowski, kierownik szkoły we Wyszkuwie, koło Zaleszczyk, prezes miejscowego zarządu powiatowego P. S. L. kandydat do Sejmu, został ubiegłej nocy przez nieznaną sprawców zamord. Zarząd PSL, po otrzymaniu tej wiadomości, zakomunikował ją władzom jeneralnym celem wdrożenia odpowiednich zarządzeń. Mord pozostaje w związku z akcją wyborczą we wschodniej Małopolsce. (6)

Uchwała związku dyrektorów teatrów polskich.

Związek dyrektorów teatrów polskich na zjeździe, odbytym w dn. 29 października 1922 r. w Warszawie, z powodu zgłoszonej przez dyr. Jana Lorentowicza rezygnacji ze stanowiska prezesa Związku dyrektorów teatrów polskich, uchwalił co następuje:

1. Rezygnacji tej nie przyjął uważając, że ustąpienie p. Jana Lorentowicza ze stanowiska generalnego dyrektora teatrów miejskich nie może w niczem zmniejszyć zaufania związku do swego prezesa, wybranego na kadencję 1922/23;

2. Związek dyrektorów teatrów polskich stwierdza, że sposób, w jaki magistrat m. st. Warszawy wywołał rezygnację p. Jana Lorentowicza ze stanowiska generalnego dyrektora teatrów miejskich, nie odpowiada powadze stanowiska dyrektora teatru, ani godności instytucji ani wreszcie przyjętym zwyczajom;

damskich spadł o wiele poniżej liczb z 1913 r. i należa o zastosowanie środków zaradczych.

Należy się więc spodziewać, wobec patriotyzmu paryskich twórców mody, że wkrótce staną się modne suknie, suto przybrane różnemi ozdobami.

Profesor Leonard Hill wystąpił z odezwą nawołującą mężczyzn, aby przestali nosić kolnierzyk u koszuli. Szukając poparcia dla swego pomysłu, zwrócił się też do ks. Walji, uważa bowiem, iż przykład następcy tronu może być decydujący.

Ks. Walji jeszcze postanowienia swego nie ogłosił. Natomiast lord Dunraven, opisawszy pogardliwie obejście, jakiego doznał, wraz z towarzyszami, przed jakimiś czterdziestu laty, gdy na polowaniu w górach zbłądzili i przybyli po kilku dniach wędrówki do małego miasteczka, pozbawionego kolnierzyków, — tak skreśla doniosłą rolę tego dodatku w męskim stroju:

„Prosty pasek białego płótna nadał całej postaci wygląd, którego nie innego nadać jej nie zdoła, i cechule ją pietnem dżentlmena. Usunięcie kolnierzyka, a skutek będzie nadzwyczajny. Jeżeli chcecie zniweczyć arystokratów, obcinajcie im nie głowy, lecz kolnierzyki. Nie mam wiary w teorie powieścio-

3. Z punktu widzenia zasadniczego 7. D. T. P. oświadcza się najjaśniej przyzwyczajony do wywołania niedostatecznie umotywowanych przesileni teatralnych w ciągu sezonu, a to ze względu na fatalne skutki zarówno artystyczne, jak i gospodarcze, jakie pociągnąć muszą za sobą nagłe zmiany na stanowiskach kierowników teatrów“. Warszawa, 29 października 1922 r.

Następują podpisy:

Henryk Barwiński, Ludwik Czarnowski, Franciszek Frączkowski, Bolesław Górczynski, Józef Grodnicki, Józef Karbowski, Emil Młynarski, Stanisław Poleński, Ludwik Sosicki, Piotr Siermich-Valcrociata, Bolesław Szczyrkiewicz, Arnold Szjina, Mieczysław Tarasiewicz, Feliks Trzcinski, Czesław Zaremba, Roman Ziajowski. (0)

Wystawa planów Muzeum Narodowego.

(k) 29 października w pałacu sztuki polskiej w Krakowie nastąpiło otwarcie wystawy planów budowy muzeum narodowego, mającego powstać w Krakowie, jako pomnik wolności. Otwarcia dokonał prezes komitetu budowy muzeum narodowego, prezydent miasta Federowicz wobec licznie zebranych przedstawicieli władz i urzędów, świata artystycznego, naukowego i kół obywatelskich. Wystawa obejmuje plany sporządzone przez architekta Szyszko-Bohusza, jak również perspektywy i modele.

Kto kupuje dobra majątkowe.

W „Gazecie Gdańskiej“ z 24 b. m. czytamy:

Minister wojny, generał dywizji Kazimierz Sosnkowski, kupił od Gustawa v. Beyme majątki ziemskie Bukowiec i Porażyn w powiecie nowotomyskim i Selińko, w powiecie grodzkim o łącznym obszarze 3925 hektarów (około 8000 mórg). Porucznik rezerwy Adam Szczerbiński z Małopolski kupił od Henryka v. Beyme majątki ziemskie Rulniki w pow. grodzkim i Jastrzebnik, o łącznym obszarze 1018 hekt. (około 2000 mórg) za 541 milionów marek. Kontrakty kupna zatwierdził już komitet likwidacyjny.

Ze swej strony do powyższej wiadomości możemy dodać, że na zasadzie specjalnej, nie dawno wydanej noweli do ustawy rolnej, majątki powyższe jako nabyte od Niemców nie podlegają ustawie o reformie rolnej. Wreszcie dodać należy, że p. Adam Szczerbiński jest podobno — szwagrem Naczelnika państwa. Siostra jego, dzisiejsza p. Piłsulska przed wojną była skromną telefonistką, brat jej — drobnym urzędnikiem. (2)

Kalejdoskop światowy.

Moda a budżet państwa. — Decydująca rola kolnierzyka. — Miasta w skalach. — Na najwyższych szczytach górskich. — Ryby dla zwalczania żółtej febrzy.

Pan Lucien Dior, francuski minister handlu i przemysłu, jest poważnie zakłopotany stratami, na jakie naraziła moda, panująca obecnie w świecie kobiecym budżet Francji.

Stosownie bowiem do wymagań mody, suknie pań pozbawione są wszelkich ozdób i odznaczają się prostotą. Dawniej tak obficie używane ozdoby do sukien, jak koronki, pióra, pasmanterje, hafty, kosztowne guziki i t. d. nie są kupowane, ogromny więc handel tego rodzaju przedmiotami ustał prawie zupełnie, wobec czego wywóz z Francji zmniejszył się niemal o pół miljarda franków w ciągu roku.

Zmartwiony tem p. Dior zwrócił się nie tylko do francuskich izb krawczyń paryskich, będących arbitrami w sprawach mody, z gorącą odezwą, w której wykazuje, że handel wywozowy Francji akcesorjami do sukien

pisarzy o niezniszczalności wytwornego (gentlemanlike) wyglądu, ale wierze tylko w zbawcze zalety kolnierzyka od koszuli i twierdzą, że bez tej mistycznej opaski z trudnością zdołalibyście — pomieszawszy ludzi z różnych klas, ubranych w jednakowe pospolite garnitury — rozdzielić ich potem właściwie.

Amerykanie, jako ludzie dbający bardzo o piękno swego kraju, chronią wszelkie archeologiczne zabytki od zniszczenia i otaczają je parkami, ogrodami, nad którymi pieczęta powierzona jest rządowi Stanów Zjednoczonych.

Jednym z najpiękniejszych tego rodzaju parków jest Mesa Verde w stanie Colorado. Okolica tamtejsza bardzo górzysta i skalista, w epoce poprzedzającej o wiele podróz Krzysztofa Kolumba, zamieszkała była przez szczep czerwono-skórych, którzy chcąc się uchronić od napadów innych dzikich ludów, pobudowali wioski w miejscach niedostępnych, w pieczarach położonych na półwysokości prostopadłych ścian skalistych. Schodzenie z tych mieszkań połączone było z wielkim niebezpieczeństwem, najczęściej zaś mieszkańcy musieli po sznurze opuszczać się na dół. Istnienie owych miejscowości odkryli

Listy gdańskie.

Pogłoski o przeniesieniu polskiej dyrekcji kolejowej do Bydgoszczy. Filja zagranicznej agencji telegraficznej. Przed wyborami do tut. gminy polskiej. Wiadomości osobiste.)

(Od własnego korespondenta.)

Gdańsk dnia 28 października 1922 r.

Do niedawna odgrażały się gdańskie rzadowe sfery, że wyrzucą z terytorium wolnego miasta tutejszą polską dyrekcję kolejową urzędującą w Gdańsku od 19 stycznia 1920, bojąc się szybszego polszczenia miasta przez ruchliwą kilkadziesiąt głów liczącą rzeszę kolejową. Obecnie doniosły tutejsze polskie i niemieckie dzienniki, że nasz rząd nosi się z zamiarem przeniesienia tej dyrekcji do Bydgoszczy, gdzie łatwiej będzie można postarać się o mieszkanie dla pracowników kolejowych, walczących w Gdańsku bezskutecznie o pomieszczenie dla swych rodzin. Na wiadomość tę zakołowało w sferach kupieckich i przemysłowych Gdańska i sfery te wysyłają obecnie różne deputacje do Warszawy aby polska dyrekcja kolejowa nadal pozostała w Gdańsku. Gdańsk jako chwilowo jedyny port w Polsce musi mieć na miejscu tę tak marną władzę gospodarczą, aby ona śledzić mogła za potrzebami przewozu i regulowała stosunki handlowe i przemysłowe w porcie.

W najbliższych dniach powstanie w Gdańsku jeszcze jedna agencja telegraficzna t.j. ekspozytura zagranicznej agencji telegraficznej w Paryżu dla zainteresowania zagranicy sprawami polskimi.

Zywiol polski na całym obszarze Wolnego Miasta przygotowuje się gorąckowo do przeprowadzenia wyborów do tujszej Gminy Polskiej. Wybory odbędą się w niedzielę dnia 12 listopada b. r.

Generalny Komisarz Rzeczypospolitej Polskiej minister Pluciński stawiany na Pomorzu jako poseł do Sejmu warszawskiego ma pewne szanse wyboru i już dzisiaj musimy się liczyć z ustąpieniem jego z dotychczasowego stanowiska. Mamy nadzieję, że miarodajne nasze sfery rządowe przeznaczą na tę tak ważną placówkę polityczną również dzielnego następcę, który pójdzie w ślady swego pod każdym względem znakomitego poprzednika.

Prezes Zborowski członek komisji reparacyjnej w Berlinie dawit w tym dniu w naszym mieście w sprawie przemiany tut. warsztatów kolejowych w międzynarodowe towarzystwo aktywne. (5)

W. P.

Katechizm Socjalisty.

Kto ty jesteś?

Socjalista prawy.

Jaki twój znak?

Łachman krwawy.

Czego żądasz?

Anarchizma.

Jeszcze czego?

Bolszewizmu.

Czego nie chcesz?

Nie chcę pracy.

Czego pragniesz?

Dobrej płacy.

Za kim idziesz?

Za żydami.

A z kim walczysz?

Z kapłanami.

W kogo wierzysz?

W pieniądź szczerze.

Wierzysz w Boga?

W nic nie wierzę!

W ładzką daszę?

Twoją wiarą?

Niema daszy

Jeno para..

Czem dowodzisz?

Frazesami.

Czem wojujesz?

Oszczerstwami.

(2)

Kogo manisz?

Roboczarza

Na co wyjdzie?

Na zbrojniarza!

Co się stanie?

Z fabrykami!

Rana w grzy

Z kominami!

A majątki

Kto posądzi?

Żyd lub Niemiec

Co dasz biednym?

Obiecanki.

Co dasz mężom?

Dam kochanki.

Co dasz dzieciom?

Świeckie szkoły.

Co dasz chorym?

Dam im doły!

Co ty lubisz?

Ja krew labiej!

Co ty gubisz?

Polskę i gubiej!

Nędzcy zdrójco!

Bądź przekięty!

Za twą podłość!

I wykryty!

Niewiadomski.

Ze świata.

RODZINA BYŁEGO CESARZA KAROLA W HISPANII.

(S) Według wiadomości, jakie nadeszły do Wiednia, od osób utrzymujących stosunki z rodziną b. cesarza Karola, ekscesarzowa Zyta z dziećmi przebywa obecnie w Lequeitio, między Bilbao a St. Sebastiani na zachodnim wybrzeżu Hiszpanii.

Rodzina zamieszkuje wille, którą oddał jej do rozporządzenia jeden z grandów hiszpańskich. Ponieważ dom nie posiada urządzenia do ogrzewania, przeto b. cesarzowa zamierza powrócić do pałacu królewskiego El. Prado pod Madrytem. Poświęca się ona przeważnie wychowaniu swoich ośmiorga dzieci. Wychowaniem syna najstarszego, Otona, kieruje hr. Henryk Degenfeld, który cieszy się sławą wybitnego historyka. B. następca tronu mówi już niezły po węgiersku, a uczy go tego języka ksiądz, polecony przez ks. prymasa.

Z byłego dworu cesarskiego pozostały tylko dwie damy, które pomagają b. cesarzowej w wychowaniu dzieci: hr. Schmissing Korstenbrock i Wiktorja Mensdorff. Porożenie finansowe rodziny jest ciągle jeszcze bardzo przykre, albowiem, majątkowe stosunki prawne nie są jeszcze uregulowane, król Alfons zaś oddaje do rozporządzenia, w charakterze

zaliczek, tylko te sumy, które są nieodzownie potrzebne na utrzymanie domu. O przewiezieniu zwłok b. cesarza, które spoczywają jeszcze w Funcham na Maderze, nie może być na razie mowy. W charakterze opiekuna prowadzi interesy rodziny b. cesarza b. najwyższy ochmistrz b. dworu, hr. Hunyady. (5)

TESTAMENT B. CESARZA KAROLA.

Z Wiednia donoszą, że przed tamtym szym sądem powiatowym „Innere Stadt“ rozpoczęto postępowanie spadkowe odnośnie do testamentu b. cesarza Austrii Karola, sporządzonego jeszcze w czerwcu 1917 roku w Badenie.

Majątek prywatny testatora wynosi wówczas 11 milionów koron austriackich, a składał się: z willi w Reichenau, z zamku Feistritz w Styrii, z dóbr Brandeis w Czechach i z rachunku bieżącego w Zakładzie kredytowym ziemskim. Oprócz tego każde z ówczesnych pięcioro dzieci pary cesarskiej było ubezpieczone na milion koron.

B. cesarz uczynił swymi spadkobiercami dzieci, z zastrzeżeniem, że jeżeli arcyks. Otto wstąpi na tron, to ma być od spadku wykluczony, gdyż odziedziczył dobra koronne. Jako opiekunkę dzieci wyznaczył testator swą małżonkę Zyte, a jako egzekutora testamentu swego brata, arcyks. Maksę. Pogłoska, jakoby b. cesarz sporządził drugi testament na wyspie Maderze, dotąd się nie sprawdziła.

70 LAT ŻOŁNIERZEM.

(S) W miejscowości Orain we Francji (Cote d'Or), jednocześnie z poświęceniem pomnika, wzniesionego na cześć poległych podczas wojny, wmurowano na jednej z głównych ulic tablicę pamiątkową dla uczczenia weterana Jana Taturela który przez siedem dziesięcioletnich lat służył w wojsku. Urodzony w Orain w r. 1899, zmarł w 105-cim roku życia w r. 1907. Przez lat 72 nosił mundur wojskowy i przetrwał siedem rzałów: Regencję Ludwika XV, Ludwika XV). Konwent, Dyrektorjat, Konsulat i nawet pierwsze cesarstwa. (5)

NIE Z WYKŁY ROZWÓD.

(S) W Chicago wytożwiła pani Frances Corbitt, licząca nie mniej, niż więcej, jak tylko osiemdziesiąt lat, sprawę rozwódową małżonko w swym, siedemdziesięcioletnim agentowi ubezpieczeniowemu Elwoodowi P. Corbittowi.

Skarżąca staruszka, która znała osobiste A brachama Lincoln, zarzuca swemu małżonkowi, że jest łowcą i donżuanem, który oszukiwał ją haniebnie.

Uległszy jego sztuce uwodźcielstwa, skarżąca zawioła się okropnie, małżonek bowiem nie tylko zlecił się z nią pochwili, lecz roztrwonil jeszcze cały jej majątek w sumie pół miliona dolarów. Pani Corbitt, nawiasem mówiąc, szóstą już żoną oskarżonego, żąda rozwodu, aby mieć spokój przynajmniej w starość. (2)

dotychczas przed ćwierć wiekiem dwaj cow-boys, którzy w pogoni za zbiegłymi wołami zabłąkali się w labiryncie skal i przypadkiem ujrżeli niezwykle domy i wieże!

Badania przedsięwzięte przez uczonych amerykańskich doprowadziły do poznania tych dziwnych miast, czy wsi, a odrestaurowaniem jednego z nich zajęło się amerykańskie muzeum historyczne. Kiedy one powstały, dotąd dokładnie nie wiadomo Indianie twierdzą, że są zamieszkałe od 10 wieków.

Największa z tych miejscowości ma domy o kilku piętrach, wieże, fortyfikacje, świątynie, a nawet kute w skałe podziemia, gdzie jakieś bractwa zbierały się potajemnie, aby oddać cześć nieznanym dziś bogom. Liczba mieszkańców w jednej wsi waha się od 100 do 600. Nie można jej jednak uważać za ostateczną, ponieważ poszukiwania ciągle jeszcze doprowadzają do nowych odkryć. Może dalsze badania pozwolą stwierdzić, jakimi byli ludzie, którzy tam mieszkali, jaka ich cywilizacja, religia, i obyczaje.

Nie wielu alpinistom udało się wdrzeć na szczyty górskie ponad 7000 metrów wysokości.

Anglik, dr. Kellas, który zmarł na serce

podczas pierwszej wyprawy angielskiej na szczyt Everestu w 1921 r., nie tylko że dotarł na szczyt góry Kangmen, w Himalajach, sięgający 7200 metrów, ale dokonał też szczegółowych obserwacji naukowych nad zachowaniem się organizmu ludzkiego przy tak małym ciśnieniu powietrza, jakie panuje na tej wysokości.

Dr. Longstaff i bracia Brocherel dotarli na szczyt Gurła Mandatta, w Tybecie południowym, sięgający 7350 metrów wysokości a znany alpinista, ks. Abruzzów — na szczyt Bride Peak, sięgający 7500 metrów.

Pierwsza wyprawa na szczyt Everestu, przedsięwzięta w 1921 r., musiała zawrócić, z powodu silnych wichrów i wogóle złego stanu atmosfery, po osiągnięciu 7,010 metrów, zato podczas drugiej wyprawy w r. b. trzech jej członków: Mallony, major Norton i Somerwell dotarło do wysokości 8,170 metrów bez używania zbiorników z tlenem, później zaś Finch i kapitan Bruce, posilkując się do oddychania zbiornikami z tlenem ściśle nym dosięgli wysokości 8,320 metrów poniżej szczytu tej najwyższej góry świata.

Wszelkie jednak wysiłki późniejsze wspiecia się wyżej zawiodły z powodu nastania już silnych wichrów—monsunów. Podczas jednej z prób takich śnieżna lawina

zasypała odważnych podróżników, podążając w dolinę całą karawanę, złożoną z 17 osób. Siedmiu przytem tragarzy tybetańskich straciło życie, spadłszy w przepaść.

Instytut Rockefellera, znana instytucja naukowa, założona w Nowym Jorku przez słynnego „króla naftowego“, podjęła się zwalczenia żółtej febrы, która wybuchła na wybrzeżu zachodnim Ameryki południowej po raz pierwszy w 1920 r. a powtórnie w 1921 r.

Jak wiadomo, rozsądnikiem żółtej febrы i malarji jest pewien gatunek komarów („Stegomyia“). Chodzi więc o jaknajradzykalniejsze wyniszczenie tych komarów. Gdy znane środki, jak zalewanie moczarów ropą, zawiodły instytut Rockefellera wysłał do okolic, nawiedzonych przez żółtą febrę, pewien gatunek rybek południowo—amerykańskich, żywiących się specjalnie larwami komarów, umożliwiającymi się na powierzchni wód stojących.

Wpuszczenie nadesłanego transportu, w ilości 750,000 rybek, do wód w okolicach zasrażonych miało ten skutek, że w roku bieżącym nie stwierdzono już tam ani jednego wypadku żółtej febrы.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dziś: Środa 1 listopada Wszystkich Świętych

Wschód słońca g. 6 m. 24

Zachód g. 4 m. 17

— Widuliska.

Teatr Miejski (Cegielniana 65)

„Brzydki Ferante“

Teatr „Scala“ (Cegielniana 18)

„Świt, dzień i poranek“ o g. 3.30 i 8.30

Filarmonia (Dzielnia 20)

„Casino“ (Piotrkowska 67)

„7 lat nieszczęść“

„Luna“ (Przejazd 1)

„Orlica“

„Odeon“ (Przejazd 2)

„Robinson Krusoe“ serjałł

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Zakazane miasto“

„Nowości“ (Piotrkowska róg Główniej)

„Tajemnica medaljonu“

— Kalendarzyk historyczny.

1833 Zgon mistrza malarstwa polskiego Jana Matejki w Krakowie.

Wiadomości kościelne

(←) Za poległych żołnierzy.

Dziś w dniu 1 listopada b. r. odbędzie się na cmentarzu Zarzewskim o godzinie 15-ej nabożeństwo żałobne za dusze poległych żołnierzy.

Po odśpiewaniu Requiem nastąpi poświęcenie grobów poległych. W uroczystości żałobnej wezmą udział wszystkie oddziały tutejszego garnizonu, jak również przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych.

W dniu 2 listopada odprawione będzie w kościele garnizonowym (ul. św. Jerzego) o g. 10-ej msza żałobna za dusze wszystkich poległych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego. (o)

Wiadomości bieżące

25-letni Jubileusz „Rozwoju“.

3 grudnia b. r. obchodzi nasze pismo 25 letni jubileusz istnienia.

W dniu tym ukaże się specjalny, bardzo obszerny numer jubileuszowy zasilony artykułami wybitnych piór w Polsce.

— Zjazd nauczycieli w Łodzi

Po zorganizowaniu Tow. nauczycieli okręgu łódzkiego, krakowskiego, poznańskiego i pomorskiego, przyszedł obecnie kolej na podzielną okrogłą warszawską T. N. S. W., obejmującą go dotychczas cały b. zabór rosyjski.

Jako pierwszy postanowiono utworzyć okręg łódzkiego i w tym celu odbył się w Łodzi organizacyjny zjazd okręgu łódzkiego T. N. S. W., na którym, pod przewodnictwem delegata zarządu warszawskiego, p. Eugeniusza Zdrojewskiego, dokonano wyborów do pierwszego zarządu okręgu T. N. S. W. w Łodzi.

Do zarządu weszli: przewodniczący p. Miśniewski, członkowie pp. Górczykowski, Idzikowski, Macińska, ks. Nadolski, Osiecka, Pałczyński z Łodzi, Bański i Jankowski z Kalisza, ks. Szabelski z Konina, Szanski i Trzcinka z Piotrkowa, Sadkowski z Tomaszowa i Kuryłowski z Wielunia.

Oprócz tego wybrane 7 zastępców, komisję rewizyjną i komisję rozjemczą. (6)

— Apropozycja.

1) Ostatecznie cena węgla w wydziale handlowym przy magistracie m. Łodzi oznaczona została na 4500 mk. za korzec. Dowód jednak węgla jest z powodu braku wagonów niezmiernie utrudniony, zaś przydział jego znacznie zredukowany.

Co do cukru to kilkanaście wagonów jest już w drodze i po otrzymaniu jeszcze kilkuset worków, cały przydział cukru zostanie zrealizowany.

Przedwyborcza taktyka i rozłam w N. P. R-ze

KOMUNIKAT PREZYDIUM WIECU — ODPOWIEŹ Z POSŁA ZAGÓRSKIEGO KANDYDAT DO SEJMU PROSI O SKRESLENIE GO Z LISTY N. P. R.

Komunikat nadesłany.

Z powodu pomieszczenia w N—rze 298 pisma „Rozwój“ w artykule „Kij, jako argument ideowy N.P.R.—u“ z gruntu fałszywej wiadomości, jakoby „zorganizowana bojówka NPR na komendę członka prezydium p. Wojewódzkiego rzuciła się na mówcę posła Zagórskiego i poczęła go bić pięściami, laskami i kijami“ my, jako świadkowie zajścia z całą stanowczością stwierdzamy:

1) Ze wzburzeni szkalowaniem przez posła Zagórskiego wybitnych i zasłużonych działaczy N. P. R.—u uczestnicy wiecu zupełnie samorzutnie wtargnęli na estradę.

2) Ze inż. Wojewódzki pierwszy stanął w obronie p. Zagórskiego i zasłonił go sobą.

3) Ze p. Zagórski wyszedł cało z rąk wzburzonych robotników jedynie dzięki naszej interwencji wraz z inż. Wojewódzkim.

Przewodniczący wiecu M. Turek
I. Stęborowski, W. Michałak.

List posła Zagórskiego.

Szanowny Panie Redaktorze!

W odpowiedzi na komunikat prezydium wiecu N.P.R.—u, odbytego w dn. 29 b. m. przy ul. Zakątnej Nr. 82, oświadczam, że żaden punkt komunikatu nie odpowiada rzeczywistości.

Do p. 1. Sala ze spokojem, zainteresowaniem, a nawet niejednokrotnie z wyrazami aprobaty słuchała mojego przemówienia, dopóki bojówka NPR—u nie wtargnęła na estradę, a było to następstwem wyjścia p. inż. Wojewódzkiego za kulisy.

Do p. 2. Podczas napadu, w którym brał udział milicja NPR—u z opaskami i bojówka, p. inż. Wojewódzki udziału w mojej obronie nie brał, natomiast krzyknął: „Zagórski, milcz, bo cie jeszcze więcej obiją!“ Wystąpił w mojej obronie poseł Michałak i członek prezydium p. Owsianko.

wany. (o)

— Zwalczenie drożyny.

b) Komendant policji wydał polecenie podwładnym mu organom, aby zwróciły uwagę na ceny artykułów, wystawionych w oknach.

Właściciele sklepów podają przy wyłożonych w oknach wystawowych artykułach sprzedawanych na wagę, ceny, bez wymienienia jednostki wagowej, zaś kiedy konsument chce płacić za funt lub kg. danego artykułu pdg. wymienionej na kartce ceny, właściciel sklepu oznajmia, iż cena w oknie podana jest za 1/4 funta.

Często też zdarza się, iż handlujący odmawia sprzedaży zaopatrzonych w ceny przedmiotów z okien wystawowych.

W powyższych wypadkach winni pociągani będą do odpowiedzialności karnej i protokóły kierowane będą do referatu walki z lichwą przy komisariacie rządu. (o)

— Żądania pocztowców.

W poniedziałek odbyło się walne zebranie członków łódzkiego koła miejscowego związku pracowników poczty, telegrafów i telefonów Rzeczypospolitej Polskiej. Rozpatrywano uchwałę przyjętą przez radę ministrów w sprawie zastosowania 5 zmian służby na poczcie i telegrafach.

Przewodniczący zebrania p. Krotowiak w dłuższym referacie wskazywał na konsekwencje, wynikające z rzeczowej ustawy, o referacie przyjęto rezolucję w której walne zebranie najkategoryczniej przeciwstawia się wszelkim zakusom, zmierzającym do ograniczenia dotychczasowe go ekwiwalentu wypoczynkowego za nocną służbę i wzywa zarząd główny do natychmiastowego podjęcia jaknajenergiczniejszej akcji

Do p. 3. Po skończonym wiecu przeprowadzali mnie przez salę moi przyjaciele polityczni oraz poseł Michałak.

Józef Zagórski

Poseł do Sejmu Ustawodawczego

P. S.

W rozbijaniu wiecu w Helenowie w dniu 30-go b. m. brał udział ciż sami osobnicy z bojówki NPR—u, którzy napadli na mnie na wiecu przy ul. Zakątnej.

JZ.

Łódź, 30 października, 1922 r.

List b. kand. na posła z N. P. R.

Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

Proszę uprzejmie o umieszczenie niniejszego listu w poczytnym Pańskim piśmie.

„Narodowa Partja Robotnicza“ wystawiła na swej liście 7—ce moją kandydaturę do Sejmu. Zainteresowany jej działalnością byłem na kilku wiecach N.P.R.—u i przekonałem się o tendencjach tej „Narodowej“ Partji idącej do wyborów przy pomocy pięści, kija i gwałtu, jak to było na wiecu w dniu 29[X] przy ul. Zakątnej, gdzie zaproszonego na wiec posła Zagórskiego pobito i obrzucono obelgami. Wobec powyższego i ostatniego gwałtu, gdzie na wiec Narodowej Partji Pracy wtargnęła bojówka N.P.R.—u i gwałtem obsadziła prezydium przez swoich ludzi, czuję się w obowiązku publicznie oświadczyć, że na liście „Narodowej“ Partji Robotniczej nie żywcze sobie kandydować i proszę moje nazwisko skreślić. Jednocześnie zgłaszam publicznie swój akces do szczyrze Narodowej Partji Pracy i tej czas i serce poświęcę.

Identyczny list wysyłam do Komitetu Wyborczego na miasto Łódź.

Łączę wyraz wysokiego szacunku i poważania.

M. Haraszewski.

celem anulowania powyższego rozporządzenia wysoce krzywdzącego i tak już upośledzonego pracownika resortu pocztowego. Postanowiono zwrócić się do lokalnej administracji z prośbą o tymczasowe zawieszenie wspomnianego zarządzenia.

Powyższą rezolucję przesłano władzom centralnym. (7)

— O uzdrowotnieniu Łodzi.

Wczoraj przybyli do Łodzi przedstawiciele jednej z większych firm kanalizacyjnych wiodących w Paryżu z inż. Salvador de Echagaray na czele. Celem przybycia p. S. de Echagaray do Łodzi jest zadanie na miejscu warunków dotyczących przeprowadzenia kanalizacji wodociągów w naszym grodzie. (7)

Wypadki i kradzieże.

— Czyja zguba.

Dnia 21 9. rb. o godz. 20, przy ul. Piotrkowskiej posterunkowy P. P. Karol Brune znalazł 100 tysięcy mk. Pieniądze są do odebrania w Urzędzie Siedzącym, (7)

— Pożar.

Przy ul. Piramowicza 7, na strychu tegoż domu wybuchł pożar skutkiem czego spłonęła sciana drewniana oraz został uszkodzony dach. Wezwany na miejsce wypadku I. II i III Oddział Straży Ogniowej pożar stłuszył, Pryczyna pożaru niewiadoma, straty narazie nieustalono, (7)

— Mysz w chlebie.

Do VIII kom. P. P. zgłosił się w dniu 31 ub. m. Ziegelman Horsz, zam. przy ul. Brzezińskiej 19, który zameldował, iż w kupionym w piekarni W. Koczyskiego, Juliusza 51 w chlebie znalazł małą mysz. Chleb zatrzymano i wraz ze spisanim protokołem przesłano do Sądu Pokoju, (7)

— Wapad rabunkowy.

b) Onegdaj w lesie Dąbrowskim, na szosie zgierskiej napadnięta została mieszczanka Łodzi Agnieszka Rosiak. Dwaj napastnicy w mundurach wojskowych uzbrojeni byli jeden w rewolwer, drugi w nóż. Rabusie zabrali napadniętej 15,000 mk, oraz koszyk z nabiałem. O nowym przestępstwie została zamieszana urządziła śledczy. (7)

— Schwytywanie sprawców kradzieży.

Za współudział w kradzieży popełnionej w dniu 20 X r. b. w fabryce Szlamowicz przy ulicy Południowej Nr. 54 na sumę 7 milionów mk. zostali zatrzymani i przesłani do Urzędu Śledczego Kruziński, Nuhaj, Południowa 15, oraz Tomaszewski Józef, Konstanyńska 73 (7)

— Schwytywanie włamywacza.

Przy ul. Dz. elnej 23 do sklepu Weinberga z pomocą wyłamania drzwi skradziono 72 teki skórzane 200 forebek damskich i kilka kawałków płótna ogólnej wartości 1500,000 mk. Sprawcy kradzieży Jankiela Fajgusia, zam. przy ul. Berka Josełowicza nr. 7 aresztowano i skradziony łup odebrano po spisaniu protokołu przesłano go do Urzędu Śledczego dla dalszego dochodzenia (7)

— Kradzieża.

Dorze Tenenbaum, zam. przy ul. Północnej 19 podczas przewożenia towaru z ekspedycji Przedsiębiorstwa przy ul. Zachodniej 68 przez Bogusa Piotra skradziono jedno pudełko z haftem wartości 700 tys. mk.

Zamieszkałej przy ul. wleńskiej 4 Bobryk Marii nieznanymi sprawcami skradziono przy fabryce Flichala dwie krowy oraz półroczną cielę.

Kill Emil, kierownik firmy „Dąbrówka” przy ul. Piotrkowskiej 260 zameldowało kradzieży w tej firmie przez nieznanymi sprawców 3 bel warty wartości 3 milionów mk. (7)

Teatr i muzyka

„Swit, dzień i noc.”

Komedja w 3 aktach Darla Nicodemiego.

(Występy gościnnie p. p. Malickiej i Węgierki, artystów krakowskiego teatru „Bagatela”.)

Głęboki znawca duszy kobiecej La Bugère stwierdził, że łatwiej obcuemy z ludźmi przez serce niż przez rozum.

„Swit, dzień i noc” jest niezbitym dowodem tej tezy.

Mario nie dotarłby nigdy do serca Anny drogą logiki, ale poprzez afekt łatwo osłaga upojone ramiona powabnej kobiety, rozpalającej w nim ogień uczuć.

Historja poczucia miłości — to cała treść trzyaktowej, zgrabnie zropionej szałanki, zagranej koncem towo przez pp. Malicką i Węgierki.

P. Malicka mistrzowsko kraowała Annę, robiąc z tej postaci prawdziwą boginię leśną. Każdy szczegół gry znamionuje głębokego artysty, poparty niepokonanym urokiem. Zarówno chwile przekomarzenia, jak i istotnego sentymentu postawiła na takiej wyżynie, że gra ta musi niezatarte po sobie zostawić wrażenie.

Szczerym sentymentem, naturalnością i przemianą niezawodnością przepoił sylwetkę Marii p. Węgierki. (6)

— Teatr Miejski.

Dzisiaj, tj. w środę Teatr Miejski powtarza wczorajszą premierę „Brydki Ferante” niezwykle ciekawa kom. p'óra włoskiego pisarza Sibatino Lopez. Koncertowa gra zespołu z p. K. Adwentowiczem i Turońską na czele wywołuje zachwyt publiczności. W piątek „Peer Gynt” z p. K. Adwentowiczem w roli tytułowej. (7)

Komunikaty

— Zakazane Miasto.

Oddawna zapowiadany i oczekiwany z wielką niecierpliwością przez miłośników kina znakomity film amerykański „Zakazane Miasto” (The Forbidden City) ukazał się nareszcie na ekranie Grand Kina. Rozgłoszona fama poprzedzająca ten obraz w jego tryumfalnym pochodzie z Zachodu na Wschód, nie zamłodziła naszych oczekiwań. Jest to istotnie film świetny, porwijący fabułą i wykonaniem, imponujący do skonałością techniki, a nade wszystko ciekawy, jako udatne połączenie śmiałości, egzotycznej sensacji z wysokim artystycznym. W roli głównej a właściwie w dwóch rolach: białej i złotej kobiety ukazała się po raz pierwszy w Polsce, słynna artystka Norma Tal-

madre, uchodząca obecnie za największą kinoartystkę Nowego Świata. Talent, wdzięk i mistrzowska gra Normy Talmadge nie dadzą się wypowiedzieć; trzeba wdzięk kreację San-San w „Zakazanym Mieście”, aby powziąć wyobrażenie o wyżynach współczesnej sztuki ekranowej. Wielkiej artystce godnie dotrzymuje kroku Thomas Meighan. Reżyseria i scenografia, technika światła — bez zarzutu. „Zakazane Miasto” jest, dla prawdziwych miłośników kina, istną uczcią artystyczną. (7)

4551—1

— Zebranie Koleżeńsko informacyjne Związku Hallerowskich

Nadbieżenie się w czwartek dn. 2 listopada o g. 7 wiecz., w lokalu Wędkarzy ul. Piotrkowski 174, na które zapraszamy wszystkich członków i nie członków. Byłych wojskowych form. Hallerowskich oraz sympatyków.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie o przebiegu Zjazdu w Katowicach.

2) Wolne wnioski.

Jednocześnie zawiadamiamy, że zgłaszania do zapisywania się na członków, przyjmuje się również u Wędkarzy. (7) 4524—1

OFIARY.

Na Inwalidów.

P. Haazer mk. 5000
„Świętosławski Bolesław mk. 500

Na Czerwony Krzyż.

P. Włoszczygła, jakie kara za nieposłuszeństwo. mk. 1,000

Z bibliografii.

Najnowsze wydawnictwa „Lektora”.

Jedną z najruchliwszych i zasłużonych polskich firm wydawniczych „Lektor” świeżo wypuściła na rynek księgarski szereg nowości z literatury polskiej i obcej.

Grabińskiego „Demon Ruchu” to nadzwyczaj zajmująca książka polskiego satanisty z taką umiejętnością wprowadzającego pierwiastek nadprzyrodzony do swych utworów.

Najnowsza powieść piewcy Tatr Wł. Orkana „Pomór” z nadzwyczajnym realizmem oddaje ciężką dolę naszego ludu. Pomór to jakby nowa epopeja Reymontowska „Chłopów”.

Również wzięt się w chłopską duszę St. Obrzycha w „Honorze Karola Pękasy”. Barwnie i interesująco opowiada w niej autor dzieje włoskiego bohatera. O ródz tego zawiera zamieszczane nowele Obrzycha „Tersystes”, „Sasia”, „Ojciec Nasz”.

Niezapomnianej twórczyni polskiej komedii Ludzkiej Gabrielli Zapolskiej „Przez Moje Okno” to zbiór feljetonów które do dziś dnia nie uroniły nic ze swej wartości znaczenia żywotności. Czytelnik podziwia nadzwyczajny dar obserwacyjny znakom tej autorki.

Adama Asnyka „Panna Leokadja” to cenny dokument chwili autorowi współczesnej i materiał do oceny ludzi i poglądów na ruch narodowy 1865.

Nadzwyczaj interesującą książką autora „Kultu Ciąła” Mieczysława Srokowskiego jest „Jah Tajemnica”.

Książka która powinna się znaleźć na toalecie każdej kobiety to Jana Gelli „Rozmowy o Miłości” obfitująca w cęty i dyskotliwe opowiadania o tym poważnym temacie.

Rene Maran'a „Batuala” wprowadza nas w egzotyczny świat podrównikowy. Autor poznał duszę murzyna i w nadzwyczajnej opowieści odkrywa nam tajniki tych dziecięco-najwęższych natur.

Wszystkie te książki są nadzwyczaj starannie wydane o bardzo estetycznej szacie zewnętrznej. (5)

Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze.

Uprzejmie proszę Sz. Pana Redaktora o zamieszczenie w swym poczytnym piśmie niniejszego oświadczenia

Na skutek mego protestu w sprawie udziału cechów w pochodzie agitacyjnym, zamieszczonego w „Rozwoju” w dn. 27 bm. siedmiu magistrów tapicerskich, zarzuca mi w gazecie „Kurier Łódzki”, będącej organem „Centrum Mieszkańskiego”, samowolę i bezprawie — Rządę zatym tym panom przeczytać uważnie mój protest, a będą zmuszeni sami przyznać, iż nie występowałem w imieniu cechu, lecz tylko w imieniu własnym, stwierdziłem fakt za-

padłej uszwały cechowej, czego nawet siedmiu podpisanych zaprzeczyć ni może.

Przy niniejszym łączę wyrazy szacunku i poważania.

(6)

Feliks Drozdowski

Kronika wyborcza

NIEUCZCIWA 12-KA.

(w) W Warszawie rozpowszechniona jest przez zwolenników listy Nr. 12 odezwa p. t. „Wskazówki dla wyborców do Sejmu i Senatu”, zredagowana w ten sposób iż łatwo może wprowadzić w błąd nieświadomych wyborców.

Według tych wskazówek każdy wyborca udać się ma do biura wyborczego w dniu 5 listopada z kartką Nr. 12, poczem dodano:

„...kartka wyborcza może mieć tylko cyfrę 12 bez żadnych napisów i bez żadnych znaków w przeciwnym razie jest nieważna”.

Podobnego rodzaju niesumienna agitacja wprowadzająca w błąd wyborców jakoby kartki wyborcze mogły mieć cyfrę 12, gdyż inaczej będą nieważne, świadczy tylko o nieprzejmowanym w środkach zgola oszukańczych przez zwolenników 12-ki i powinna napotkać przeciw działanie ze strony władz.

Na odezwie przeczornie nieumieszczono nazwy drukarni, gdzie została odbita. (2)

KANDYDAT CENTRUM POLSKIEGO U RABINA.

(w) Katowicki „Głos Górnego Śląska” podaje:

Po wiecu w Lubaczowie złożył kandydat Centrum Polskiego dyrektor banku i prezes Targów Wschodnich p. Turcki wizytę rabinowi (Wunderrebe) w Białym w celu pozyskania głosów żydowskich.

Maselpopf panie Turcki!

Pan chce widocznie urządzić konkurencję panu Nowakowi. Jedź Pan jeszcze do Sadagory, Czortkowa, Chrzanowa i na Kazimierz, tam są także „Wunderrebes”, dostanie Pan głosy wszystkich kujądajów a może i nominację na prezydenta. (2)

STRAZ WYBORCZA.

(w) W wykonaniu art. 68 ordynacji wyborczej, Komisariat Rządu na m. Łódź, zorganizował na dni głosowania do Sejmu i Senatu straż wyborczą, powołaną z pośród społeczeństwa.

Panowie przewodniczący obwodowych komisji wyborczych otrzymają odpowiednie opaski zaopatrzone pieczęcią, które w dniu głosowania tak do Sejmu jak i do Senatu wydadzą zgłaszającym się członkom straży wyborczej, po przedstawieniu przez nich odnośnych legitymacji, zaopatrzonych w pieczęć i podpis Komisarza Rządu na m.Łódź. (6)

Gielta warszawska

z dnia 30 b. m.

Dot. St. Zjd.	13875	Franki franc.	920
Marki niem.	3,13	Fundy	
Czeki i wpłaty.			
Belgia	9,20	Londyn	62,500
Berlin	2,93	Nowy Jork	15,000
Gdańsk	2,93	Paryż	570
Praga	450	Wiedeń	20,00
Akcje.			
Bank hand.	19,500	Ostrowiec	54,000
„ Dyskont	11,000	Radzki	12,800
„ Kredyt.	8250	Starachowice	16,300
„ Zjed. z pol.	3,250	Zyrardów	40,500
Cukier	21000	Borkowski	5375
Drzewo		Zegluga	1575
Lilpop	20,500	Jabikowscy	4,000
Częstocice		Naita	2700

Sprzedaz szwajcarskiej fabryki cukrów i czekolady

G. G. LARDELLI

Obecnie: ul. Sienkiewicza 4 (4525K1)

Teatr Świetny

Piotrkowska 67 Główna 4503K3

Po raz pierwszy w Łodzi.

Film rekordowy pierwszej klasy p. t.

„TAJEMNICA MEDALJONU“

powinna poznać go cała Łódź, gdyż pod względem artystycznym stoi na najwyższym poziomie i wybiła się na pierwszy plan, jest silnym i potężnym wrażeniem sprawiającym dziełem sztuki... wielką sensacją... jest to film niezwykle. „TAJEMNICA MEDALJONU“ budzi entuzjastyczny zachwyt publiczności, która z zapartym oddechem śledzi wątek akcji, mieliśmy dowody w Teatrze „Colosseum“ w Warszawie, gdzie w ciągu 20 dni przebiegiem zdobywano bilety, a sala rozbrzmiewała hucznymi oklaskami, powtarzanymi codziennie na każdym przedstawieniu co jest zjawiskiem zupełnie wyjątkowym. Tego nie zdobył sobie jeszcze żaden film. — Ceny miejsc niskie! — Korzystna okazja!

BIELIZNA TRYKOTOWA

Męska, Damska i Dziecięca 4125b6
U NAS NAJTANIEJ.

STELZNER i WEBER, Łódź, ul. Piotrkowska 141.

SZYBY do OKIEN

posiada stale na składzie

JAN CANDRYK

oraz wszelkie roboty szklarskie wykonuje solidnie i tanio Łódź, ul. Piotrkowska 249 2414K1o

Dywany!

Meble gabinetowe w skórę.

Łózka metalowe **Konrada Jarnuszkiewicza**
Całe urządzenie do stołowych, sypialnych, salonów, gabinetów, oraz kuchnie białe. Biurowe meble. Krzesła Thoneta poleca w dużym wyborze **Magazyn Mebli w Ł. ROMISZOŃSKIEGO** Piotrkowska 116 I p. front. **Telefon 21 — 61.** (3948d6)

NAJWIĘKSZY MAGAZYN W ŁODZI Chrześcijański Jarmark Łódzki

44 Piotrkowska 44

U nas najtaniej, bo na I piętrze,
Polecamy obficie zaopatrzone w modne i sezonowe towary wszystkie nasze działki.

Wełny, Kamgarny na garnitury, palta i suknie. Podszewki. Białe towary bielizniane. Ręczniki. Barchany. Flanele. Chustki. Pany, Koldry. Trykotaże. Galanterie. Obuwie. Gotowe ubrania. Palta damskie, męskie i dziecięce. Własna pracownia krawiecka wykonuje zamówienia.

UWAGA: P.P. Urzędnikom i Urzędniczkom jak również szerszym sferom naszego społeczeństwa sprzedajemy **na raty.** (4292d7)

Czego czekacie? Panie i Panowie?

Czy nie wiecie, że wszystko co chwila drożeje a przecież każdy z was potrzebuje na zimę towary na płaszcze, ubrania, suknie, kostjamy i bieliznę. Są do nabycia dla własnej potrzeby lub na sprzedaż, praktyczny, mocny w noszeniu, kord,

5 mtr. **UBRANIE** męskie 15,000
na za mk. za mk.

Wyższy gatunek czystej wełny za 15,000, prima 18,000 i extra za 22,500, 25,000 i 30,000 mk.

Również są do nabycia po cenach fabrycznych resztki płótna białego i kolorowego na bieliznę i pościel, szewcowa wełna, kordki na damskie suknie, peloury na płaszcze, barchany, flanele, podszewki, nici i wiele innych towarów

Skład fabr. **M. Bryl** Łódź, ul. Piotrkowska 56 w pr.

Uwaga: Zamówienia na prowincję od mk. 20,000 wysyłamy pocztą za zaliczką. Przy większych obrotach pożądanym jest zadatek. O ile towar zamówiony nie podoba się odbieramy je takwy z powrotem. (4125b6)

Przyjeżdżających do Łodzi prosimy o zwiedzanie

Dr. Eugenia Gerszuni

Piotrkowska 121

Choroby kobiece i weneryczne u kobiet. Przyjmuje od 12 — 1 i od 4 — 6, w niedziele i święta od 9 — 12. 6835b10

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych
Ul. Ewangelicka 2. Godz. przyjęć od 9—2 i 6—8.
Panie od 5—6. 331

KUPUJE

placę 100 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 32, poprzeczna oficyna, I p. m. 15, L. Milich. 4243K

Prace

150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, oraz różną biżuterię **Konstantynowska 7** Milich prawa oficyna I-sze piętro 3590k

Matrymonialnie

zapoznam sympatyczną młodą inteligentną fachowczynię panie posiadającą własne umeblowane mieszkanie. Oferty do **Rozwoju** pod „Kawaler“ 4484s

Kawaler 1st 28

zasłubi młodą inteligentną panie lub młodą bezdziałną wdowę posiadającą własne umeblowane mieszkanie. Oferty składać w **Rozwoju** pod „L. G.“ 4482s2

Inteligentny

młodzieniec z wykształceniem 6-10 kl. poszukuje posady biurowej. Oferty sub. „Poszukaj“ do adm. „Rozwoju“ (4500d3)

2 pokoje

i kuchnie razem lub oddzielnie do oddania naprzeciw **Juljanowa** Książkiewicza 20, 5 minut od tramwaju zółterstredo. (4514d5)

Gospodyni

Zarządzająca

doświadczona potrzebna do lecznicy „Unitas“ Oferty Dr. **Goldblum**, Piotrkowska 55 4505s2

Kinematograficzny

aparatus „Pathe Freres“, kompletne urządzenie sprzedam okazjynie. **Łódź** Senatorska 3 I p. na lewo, od 5 pp. 4507s2

Dom

przedam wiadomość **Aleje** Książkiewicza 41, m. 33. 4412s3

OBUWIE

modne wykwintne fasony z najlepszej skóry, wykonywane we własnej pracowni poleca

Magazyn obuwia

Józef Dębski

Łódź, ul. 6-go Sierpnia 20. 4478s15

SKLEP

GALANTERYJNO —

— WOJSKOWY —

Kazimierz Jarocińskiej

Łódź ul. Piotrkowska 121

poleca: wszelkie przybory mundurowe wojskowe i policyjne. Duży wybór szabel i bagnatów. Bielizna, galanteryjne towary, rękawiczki, swetry ciepłe i t. p. w wielkim wyborze.

UWAGA! Własna hafciarnia różnych oznak wojskowych i policyjnych (4413d3)

Najsolidniej po cenach przystępnych wykonuje wszelkie reperacje najprecyzyjniejszych zegarków, antyków oraz zegarów pokojowych, stróżowskich, automobilowych, wieżowych i t. d. we własnej pracowni

Jan Chmiel, Nawrot 4

Uwaga! Obrączki ślubne. Uwaga!

Na życzenie reperacje wykonuje na czas pożądanym. Akże posiadam na składzie zegary kontrolne, oraz zegary wieżowe. (4363s13)

„WYGODA“ PIOTRKOWSKA № 238

poleca **na raty** i za gotówkę

Konfekcję damską męską i dziecięcą, bieliznę, manufakturę, obuwie i wszelką galanterję w wielk. wyborze.

UWAGA: Wszelkie obstalunki wykonujemy we własnej pracowni w przeciągu 4-ch dni! 3960b12

Nie kupujcie towarów!

póki się nie przekonacie, że najtaniej kupuje się w składzie pod firmą:

Najtańsze źródło

bo w mieszkaniu prywatnym.

Łódź, ul. Dzielna № 36, tel. 13—87

Towary białe, płótno kolorowe, na wyspy, pościel, calgi różne, chustki, bostony, szewcowa, kordki, sukna sibiry, barchany, flanele, podszewki, nici i inne towary.

Uwaga! Hartownikom fabryczne ceny; również wysyłam odpowiednie odcinki tow. podług zamówien. 4471b12

Firma: **Belgijskie Tow. Akc.** pod imieniem

Ruskie Tow. przemysłowo-handlowe dawnych przedsiębiorstw **Emila Haeblera**

zagubiła koncesję, wydaną przez władze rosyjskie w roku 1900 na prowadzenie przedziałni w Łodzi. 4511s3

ODEON

Dzisiaj premiera

Artydzielo amerykańskiej wytwórni „Universal
Film” podług popularnej powieści Daniela Defoe**Robinson Kruzo**

IV seria p. t. ROBINSON W SZPONACH KORSARZY

Dramat w 6-ciu aktach.

Początek przedstawień o 4.30

(452DK)

Początek przedstawień o 4.30.

Dzisiaj premiera

ODEON

CORSO

Zielona 2

II seria
p. t.

4525K1

Elektryczne piekło ELLEN SEGOWICK

w roli głównej

Egzystująca od roku 1897 firma

„MARGOT”

PIOTRKOWSKA 64.

Poleca ostatnie nowości jesienne:

SUKNIE DOMOWE i WIZYTOWE, SZLAFROKI
i SPODNICE od najtańszych do naidroższych
SUKNIE z jedw., wełn. i baw. TRYKOTYNY.

— WYKWINTNĄ BIELIZNĘ DAMSKĄ —

KOSZULE, COMBINAISONS, HALKI,

BLUZKI jedw., etam., wełn. i batystowe

— PANTOFLE ZAKOPIANSKIE —

JUMPRY jedw. i SWEATRY wełn. najnowszych faso
now!!! (4112K1)

Ceny przystępne, lecz stałe!

DRZEWA OWOCOWE Krzewy i agresty sztamowe poleca tanio: zakład ogrodniczy
przy ul. Wólczańskiej. Nr. 100. Jesień najlepsza pora do
sadzenia (4521K3)**Zaginął**Kot fox z gatunku dużych, maści białej z ciemnymi plamami,
znaczek Nr. 296. Uprasza się o odprowadzenie za
zagrodą na ul. Tramwajową 6 do portjera. (4513K2)**Upraszam**Krzewego znalazcę o odniesienie za wynagrodzeniem damskie-
parasolki z rączką sztykretową pozostaw onej d. 30 bm. w skła-
dzie aptecznym Nowy Rynek 9 lub w składzie wędlin przy ul. Na
wrot 11. Adres: ul. Zachodnia Nr. 36 m. 6. (4519K1)**Ogólne Zebranie**członków zlikwidowanej kooperatywy „Handlowiec
Polski” z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej
- 2) Wnioski.

Powyższe Zebranie jako zwołane w 2-gim
terminie będzie prawomocne bez względu na ilość
obecnych.

(429K1)

Komisja Likwidacyjna.

Potrzebnychłopiec z 2 kl. wykształ-
ciem w wieku lat 17. Oferty
tytuł „B. B.” do Rozwoju
3534s3**„Blütner”**salonowy przepięknego tonu do
sprzedania, poważnego reflektan-
ta uprasza się pisać do red.
Rozwój pod „Nr. 118” (452194)Pewca Adam zagubił kartę po-
wołania wydaną w Sieradzu
9627-5Krzewicki Władysław zagubił
K paszport polski wydany z
gm. Popina. 9610-3**Kupię dom**przy cenniejszych ulicach z wol-
nym lokalem tembardziej ze
sklepem i ogródkiem w cenie
od 15 do 25 milionów. Oferty
do Rozwoju pod „Kupno” (4527d)**Ożeni**się z osobą posiadającą nie-
wielką majątność, polak kat.,
niezwykłej uczciwości. Łódź
Główna poczta okazicielowi
milionówki 0750944.

(4510K1)

Do sprzedaniadom z 14 mieszkaniami 2
pokoje i kuchnia zraz do
zajęcia. Wiadomość Wziera
7 u gospodarza. (4520K1)**Uczeń**wyższego kursu gry skrzy-
pcowej ma jeszcze godziny
wolne. Oferty w redakcji Roz-
woju pod skrzynek. (4099d)**Baczność!**p. p. aptekarze, zedarmistrze
sklepowi sprzedam szafę sklepo-
wą 72 szafady 50,000 Składo-
wa 21-31. 4516s**Na wyplatę**firanki, obrusy, ręczniki, płótno
łowy, damskie i męskie
Markowicz i S-za
Piotrkowska 37 w podwórzu.
4470d**S. LIBERMAN**

Krawiec damski

ul. Dzielna Nr 1

Zawiadamia niniejszym Sz. Klientele, iż otrzymał
oryginalne modele paryskie

na sezon zimowy

Uwaga! Na żądanie Sz. Klienteli robota może
być wykonana w przeciągu 48 godzin.

4535dk1

Potrzebny młody człowiek

8-0 kl. wykształceniem. Oferty do Rozwoju „Z. K.”

Kawalerlat 24 pol. kat. zaw. piekarz pragnący poznać panią miłą po-
wierzchności do lat 24 w celu matrymonialnym, posiadającą
własne mieszkanie. Rzecz się traktuje na serio. Dyskretna zapew-
niona słowem honoru. Oferty proszę składać z fotografiami do
adm. Rozwoju pod literę „K”. (4528d1)Dzisiaj środa 1 listop. w teat. „Scala”
o godz. 3.30 i 8.30 wieczórOstatnie 2 występy artystów
teatru BAGATELA w Krakowiep. M. MALICKIEJ
i A. WĘGIERKO

w przedudnej kom. Niecodemiego

Swit, dzień i noc.

Bilety w kasie teatru. (4526d1)

BACZNOŚĆ!

„CREDIT”Cegielnia Nr 9. Daje na raty wszelkie ubiory damskie i męskie
a także przyjmuje obstatunki wchodzące w zakres krawiectwa po
cenach przystępnych.

A. S. IGIELNIK. Łódź. Cegielniany 9 II p. front. (896K)

Najtańsze źródło

zakupów po cenach fabrycznych dla chrześcijańskich kooperatyw, stowarzyszeń, spółek i t. p.

Sprzedż manufaktury

4412s

Maksymilian Malinowski

dawniej Malinowski, Neuman i Beutler

ŁÓDZ,

ul. Piotrkowska 110 w podwórzu.

CYGARA z najszlachetniejszych zamorskich liści
PAPIEROSY, TYTUNIE

poleca w dużym wyborze

Mateusz Gumulak

4441s3

Łódź, ul. Przejazd № 40, Telef. 7 96.

Sprzedż

domów prywatnych i handlowych, młynów, majątków ziemskich. Pośredniczy na Pomorzu: A. M. Makowski, Tczew, ul. Strzelecka 5, Telef. 9. 4389b6

Pierwszorządony zakład krawiecki męski

Franciszka Chojnackiego

59. Sienkiewicza 59.

przyjmuje wszelkie zlecenia z własnego oraz powierzonego materiału. 3802s01

TOWARY BŁAWATNE Bielizna, kostjumowe, palotowce. Po cenach konkurencyjnych sprzedają

ŁÓDZ

Piotrkowska № 141

STELZNER i WEBER

4125d6

Daję na raty

wszelką garderobę damską męską, oraz swetry gotowe i na obstalunki

Pracownia A. BERGER. Łódź, Południowa 6 praw. of. 4502K

BANK Powszechny

Spółdzielnia z nieogr. odpow.

Łódź, Sienkiewicza 40

dawniej

Spółdzielnia Kredytowa Rzemieślnicza

przyjmuje wkłady na oprocentowanie według umowy, udziela pożyczek swoim członkom i załatwia wszelkie czynności bankowe.

Kasa Banku czynna codziennie od godz. 9 do 2-jej, we wtorki, czwartki i soboty od 5-jej do 7-jej wiecz.

4442b5)

Zarząd.

ZAKŁAD KRAWIECKI

F. MAJERANOWSKIEGO

obecnie

132 PIOTRKOWSKA 132

1 piętro, front.

4472b2

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AAA Kupuje meble, dywany maszyny do szycia, garderobe pł. ce najlepiej Wajnrich Benedykta 19 9537-11

AA Meble sypialnie stolowe szafy łózka stoły krzesła otomany kozetki krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przędziński Piotrkowska 108 6262-0

DOM murowany w Ozorkowie—sprzedam 12 pokoi obórki, oficyna, placu pół morgi mieszkanie wolne 5 milionów Wiadomość Ozorków 250 9464-4

Natychmiast do sprzedania dom z piekarnią lub do wydzierżawienia w wiadomości biuro Taszyckiego Piotrkowska 90, 9510-3

Majątki ziemskie, gospodarstwo rolne, domy, młyny, interesy handlowe i t. p. w największym wyborze posiada do sprzedania Biuro pośrednicze Taszyckiego Piotrkowska 90. 8875-1

Sprzedam przyrządy introligatorskie. Bałucki Rynek 5 m 45 9588-1

Motor elektryczny jedno konny sprzedam, Al. Kościuszki. 32 m 9. 9599-1

Sklep spożywczy do sprzedania z pokojem i kuchnią ul. Rawska 10. 9603-2

Sprzedam fortepian krótki, sympiatkę jasną otomanę, parę łózek żelaznych. Kracza 4 m 18. 9625-5

Motor naftowy 3-eh konny i siewczarnia w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość Cyrułowa 7. 9628-4

Plac rogowy w Julianowie 40X 80 2 minuty do przystanku tramwajowego zaraz do sprzedania, Wiadomość Widzew ul. Kunicera 19 Grzybowski. 9611-3

Do sprzedania 20 morgów ziemi pod Zgierzem przy lesie miejskim nadające się na letnisko wiad. Zgierz Marjanicka 6 Wenłbant. 9615-3

Fazja (Dryling) b. lekka, wóz w deskach, obmonto, aparat fotograficzny i lorneta polowa do sprzedania okazynie. Orła 12 Ratajczyk. 9617-8

Różne:

PRACOWNIA kapełuszy Lutycyn" przyjmuje obstalunki i przeróbkę. Ceny niskie Nawrot 42 front II piętro. 9504-5

Potrzebny stolarz z własnymi narzędziami, zgłaszać ul. do Rozwoju. od 10-12, 9507-1

Zaraz można nabyć urządzenie sklepowe składające się z 3 szaf 2 kontuarów i 2 gablotek oszklonych. Targowa 14 m 1. 9606-2

Przybyła młoda saka, wilezyca Odebrać można za zwrot kosztów. 6-go Sierpnia 84 pralnia. Zastać można od 1 i pół-10 wieczór. 9605-2

Potrzebna zaraz służąca i chłopek do praktyki, Wólczańska 91 m 36. 9595-1

Potrzebny człowiek samotny oraz służąca do gospodarstwa rolnego wiad. Brzezińska 104 u gospodarza. 9601-2

Pracownia saskien H. Wasilewskiej przyjmuje pała kostjumy do szycia podług najnowszych fasonów / ceny przystępne. ul. Radwańska 3 parter. 9600-1

Poszukuje dziesięczonego sierotę do wszyskiego. Rozwadowska 27 sklep. 9591-1

Poszukuję zdolnych czeladzi krawieckich Sienkiewicza 71 B. Mizera. 9594-5

STUDENT udziela matematyki, fizyki, języków. Kilińskiego 86-3 (2-ga brama) godz. 8. 9597-1

Obiady w prywatnym domu. Wólczańska 168 druga brama lewa strona. 9587-3

Potrzebna służąca która umie gotować. Piotrkowska 44 Zakład meblowy. 9590-1

Potrzebny dekarz zgłaszać się do Rozwoju od 9-11-rano 9580-1

Torebkę pozostawioną w tramwaju №10 róg Piotrkowskiej —Główniej można odebrać w Zarządzie tramwaji miejskich 9582-1

Akuszerka Pipikowa przyjmuje je miejscowych i przyjezdnych pań. Piotrkowska 152-14 9544-12

Pianina fortepiany fisharmonję poleca Chodkowski Sienkiewicza 25. 9546-1

Szewskie kopyta modne warszawskie nadeszły. Sienkiewicza 25. 9544-1

Potrzebny podręcznik krawiecki Radwańska 42 9540-2

Biurolistka z praktyką poszukuje je lecznica "Unitas" Oferty z odpisem świadectwa składać Pułsta 19 9528-1

Powróciłem z wojska przyjmę robotę u krawca jako podręczny. Zakątna 35 m 24. 9527-1

Do korzystnego interesu potrzebny współnik z 2 mil. udział w pracy, ewent. pokój na mieszkanie, kapitał zagwarantowany, zyski duże oferty. „A.Z. Rozwój” 9528-2

Potrzebny chłopiec do terminu do ślusarni. Benedykta, 13 9524-1

Za wypożyczenie miliona pokój umebłowany z opalem oferty Rozwój "Opal" 9454-2

potrzebna pomywaczka do restauracji Dzieła 44. 9466-2

Młoda panienka, z ładnym charakterem pisma (znajdująca się w krytycznym położeniu) poszukuje jakiegokolwiek pracy w godzinach wieczorowych. Oferty „Rozwój” „Pracowita” 9616-2

DARMO opał względnie darmo odstępnę za pokój umebłowany lub bez mebli. Oferty „Samotny” do Rozwoju 9618-1

KOWAL na roboty powozobny w ognia potrzebny ul. Wagnera 6 przy (Rzgowskiej) 9630-2

Potrzebny młody stolarz, który cokolwiek politarować umie Zgłosić się ul. Andrzeja 7 m 37 od godziny 12 do 1-jej. 9629-2

Zaginął pies złoty buldog z czarną mordą uszy i ogon obcięte. Odprowadzić lub wskazać adres ul. Sporna 7 Fryczek. 9614-1

Potrzebny dozorca domu Dzieła na 10. Wiadomość w sklepie rzeźnickim Reflektuje się tylko na bezdzielnych. 9619-3

Fortepian 250 tysięcy i kornet b. 35 tysięcy. Ogrodowa 22 m 8. od 7 do 10 i od 4-7. 9625-3

Sliczną piekarnię z koncesją do mieszkania odstąpię na dogodnych warunkach byle zaraz Wiadomość Rzgowska 45 Wichert. 9609-5

Potrzebna zdolna ekspedjentka do składu wędlin Brzezińska 36. 9612-2

Zagubione dokumenty

Stanisław Zarzycki zagubił kartę bezterminowego urlopowania wydaną w P.K.U. w Łodzi. 9581-2

Burski Eustachiusz zagubił do wód osobisty wyd. w Łodzi. 9585-2

Banachowska Władysława zagubiła paszport polski wydany w gm. Piaskowice i wyciąg z ksiąg ludności wyd. gm. Podębie 9586-2

Lukaszewicz Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w P.K.U. w Łodzi. 9589-2

Sędzielski Józef zagubił kartę rejestracji wydaną w Łodzi Zielona 8. 9592-2

Bujny Karol zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 9583-1

Gorczyński Bolesław wieś Ba gaj gm. Piaskowice zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w trzecim pułk. ulanów w Warszawie. 9602-2

Opałka Józef zagubił dowód osobisty wyd. w Łodzi. 9602-2

Frey Cecylja zagubiła paszport polski wydany w Łodzi. 9607-1

Zeli Karol zagubił paszport polski wydany z pow. Turek 9920-5

Janeczka Tomasz zagubił paszport polski wydany w Łodzi. 9621-3

Woźniak Adam zagubił kartę zwolnienia wydaną w P.K.U. w Łodzi. 9624-3

Niedzielski Henryk zagubił kartę zwolnienia wydaną w Poznaniu z 159 p.p. 9626-5

Komorowski Dominik zagubił dowód osobisty wydany w Łodzi. 9613-5

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 800 mk., za tekstem 200 mk., zwyczajnie 80 mk., wśród drobnych 140 mk., nekrologi 180 mk., komunikaty 200 mk. za wiersz nieoparelowy lub jego imię nie przez drożej. Stronica przed tekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 łamy, za tekstem 2 łamy. Artykuły bez oznaczenia autorstwa uważa Redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmują do godz. 6-jej, po 3-jej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wychodzenie ogłoszenia administracja nie odpowiada. Kartki ogłoszeniowe wyciągają się za darmo od dnia zamieszczenia bez narządowania „Rozwój” można zamawiać w Zgierz u o. Łacha, w Pabianicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa. Tabelkowe i fantazyjne 50 proc. drożej